

~~Nf. 20.~~

DISSERTATIO INAUGVRALIS
EXEGETICA

QVA

SENSVS
VERBORVM IOBI

CAP. XVIII A COMM. XXV. VSQ. AD FIN.

ERVITVR

PRAESIDE

*VIRO SVMME REVERENDO EXCELLENTISSIMO
AMPLISSIMO*

D. IOH. HENRICO MICHAELIS

*S. THEOL. ITEM GRAECAE ET ORR. LL. P. P. O.
ALVMNORVM REGIORVM EPHORO ET SE-
MINARII THEOLOGICI DIRECTORE*

PRO GRADV MAGISTRI *l.*
RITE OBTINENDO

DIE XXVII AVGVSTI MDCCCXXXV

EAM DEFENDET
AVCTOR

IOHANNES LVDOVICVS WILL
CVSTRINO NEOMARCHICVS

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

DISSERTATIO INVADENS
LXXV

SENSVS

VERBORVM IOBI

VIRO SUMMO SACRIFICII

DI. JOH. HENRICH GIMMIGLIUS

IOHANNES TUG. S. W. L. L.

TIUS IOH. CHRISTIANI HEDERLII ATALII TYPOG.

D. O. M.
NOMINIBVS AMPLISSIMIS
*VIRO RVM SVMME REVERENDORVM
DOCTISSIMORVMQVE*
THEOLOGORVM INCOMPARABILIVM
**IOHANNIS GVSTAVI
REINBECCII**
SVPREMI SENATVS SACRI QVI BEROLINI
EST CONSILIARII REGII COLONIAE ET EO PERTI-
NENTIVM ECCLESIA RVM SVMMI ANTISTITIS
LONGE MERENTISSIMI

ET
**IOHANNIS VILHELMI
DE NEVE**

S. THEOL. LICENTIATI SENATVS SACRI
QVI CVSTRINI CELEBRATVR CONSILIARII REGII CV-
STRINENSIS ET EO PERTINENTIVM ECCLESIA RVM
SVPERINTENDENTIS LONGE MERENTISSIMI

**PATRONORVM SVORVM
MAXIME VENERANDORVM**

S. V. D. Q. A.

D. O. M.
NOMINIBVS AMPLISSIMIS
PACIS ANNE PARRIS
DOCTISSIMO
THEOLOGORVM INCOMPARABILIVM
IOHANNIS GVSTAVI
REINBECCI
SVPRIMI SENATVS SACRI OVI BEROLINI
EST CONSILII REGII COLONIE ET BO PERTI
MENTVM ECCLESIA RVM SVMI ANTIQVITIS
LONGE MERITISSIMI

ET
IOHANNIS VILHELMI
DE NEVE
THEOL. LICENTIAI SENATVS SACRI
OVI CASTRI CEBERRI & CONSILII REGII CV
STRINGENS ET EO PERTINENTIVM ECCLESIA RVM
PATRINTIENDENTIS LONGE MERITISSIMI

PATRONORVM SVORVM
MAXIME VENERANDORVM

S. A. D. 1712

§. I.

Upponimus iure ex metaphysicis tria indubitata omnis ueritatis principia & fontes aequae primos, ad eum ut in singulis sit subsistendum si quidem exinde aliquid legitime deriuaueris: rationis sufficientis putata, principium; experientiae seu potius conscientiae; & contradictionis; nec non Scripturarum Sacrarum diuinam auctoritatem.

§. II.

Omnia ad uniuersum, in hoc mundo nexu quodam inter se continentur, etiam cogitationes nostrae (§. I. per rat. suff.). certe imaginationum, non interpellante noua quadam sententia, subsequens semper in antegressa ob rerum similitudinem aut consuetam in mente combinationem, est fundata; quo facillior & quo manifestior ille nexus, quanto maior rerum similitudo: tanto prius eius mentem nostram subit representatio (exp.).

§. III.

Quum igitur cogitationum signa sint uerba, fiunt enim certo sono oris articulato talia (exp. def.): uerborum etiam connexio quanto eruitur facillius, quo manifestior demonstratur; hoc certius alterius cogitationes in nexu suo

A

per-

perspexisse nobis persuadere possumus (§. 2.) Idque cum maxime in scriptis interpretandis obtinet, his enim posteris & memoriae produntur cogitata, magis itaque de situ uerborum auctor erit sollicitus, (per rat. suff.) quum loquentis mentem saepe praecurrat lingua (exp.)

§. IIII.

Adeo obscura, quibus omnem operam *possibilem* incassum adiunxeris persequendis, non nisi imprudens tibi prolaturus est uerba; forent enim incongruum fini ipsius remedium (§. 3. ex utriusq. def.) Sine summa igitur connexionis necessitate, aut alia omni ratione luculentissima, a significatu sensuque uulgato, frequentissimo, quem proprium adpellant, alterius mentem percontanti non est recedendum.

§. V.

Nec temere, nisi euidenti suadente ratione, (§. 2.) contradictio admittenda, aut mentis mutatio in auctore suspicanda; sed quocumque modo conciliatio possit institui, illa potius praeferranda nam incogitantiam & incertitudinem cognitionis in auctore argueret, quod sibi ipse non constet; id quod nimium in ratione praedito foret peccatum summaeque obscuritatis causa, praeferrim si id paullo fiat intervallo (per def. & §. 4.)

§. VI.

Neque magis indeterminate dictum ad certam speciem aut indiuiduum restrinxeris; forsan enim auctor aliter uoluisset id determinatum uel plane de toto genere aut specie intellectum (§. 1.) Tutius itaque in omni per contextum possibili intellectu uerba sunt adsumenda, & neutro diuerticulo oberrabis. Haecenus demonstrata praecipuo quodam iure de descriptione quauis diuina ualent (§. antec.)

§. VII.

§. VII.

Regis longe clementissimi sapientissimae uoluntati simul, uti par est, morem gerens isthanc instituendo exercitationem, pauca illa superius adlata adplicanda mihi summi in exponendo tritissimo Jobi dicto, quod offenditur capite eius 19. ab inciso 25. usque ad finem capitis; aucturus certe, quae centies repetita proderunt.

§. VIII.

Ad connexa antecedentia & subsequenta cardo interpretationis est referendus (§. 2.) primum igitur in cohaerentia, qua hic sermo illis iungitur, inuestiganda, uertetur negotium, quam habeto. כּוּמִי (infestatus) in terra Vz, inter Chaldaeos & Sabaeos direptores habitabat (c. 1); erat igitur natione Idumaeus, filia enim Edom seu Idumaei (coll. Zach. 9, 9.) incolebant Vz Thren. 4, 21. Gen. 36, 28 21. Sed Esauus fuisse pater Idumaeorum commemoratur Gen. 36, 9. 19., ubi etiam v. 4. 15. in eius posteris cuiusdam Eliphazi fit mentio, v. 11. 28. quo nomine unus amicorum Jobi insignitur c. J. 2, 11.; hinc Jobus Abrahae & Esauae semine fatus uidetur. Ceterum diues erat & superioris loci homo c. 29.

§. VIII.

Spiritus S. Iobo testimonium perhibet, fuisse eum iustum & integrum, recedentem a malo (c. 1.); uero igitur prosequeretur Deum cultu; more quidem patriarcharum ipse immolans sacrificia tamquam pater familias, adeoque eorum circiter tempore, ante institutum cultum Leuiticum, uiuens (§. 8.) c. 1.: credebat etiam in aduenturum Messiam (Gen. 3.) Act. 15, 11.; eaque propter omni criminum reatu poenaeque immunis erat Rom. 8, 1.; attamen Deus ipsi, lacescente diabolo c. 1. (conf. Dan. 11, 1. Apoc. 12, 10. Judæ

v. 9.) acerbissima immittebat mala praeter eius meritum ipso fatente Deo c. 2, 3.; quippe cogitabat aduersarius iste cum affectis suis, Deo tantum honorum temporalium gratia, quibus pius & Jobum redderet cumulativissimos, praestari seruitia, quibus ademptis, ipsi, quocumque id fiat modo, diceret Jobus uale c. I. 9. 10. quasi uero non propter maiora & aeterna amaretur a creaturis suis.

§. X.

Proinde Deus, praesentens Jobum constantem nihilominus fore, & huic oneri esse ferendo I Cor. 10, 13. Ies. 40, 29. 31.; uti quidem in pietate etiam patientissimus haerebat c. 1, 22. 2, 3. Ebr. 12.; illustri hoc exemplo ex parte palmaria gloriam suam edere & demonstrare quaerebat, superesse, qui sine furo ipsam colerent, simulque gentes ad imitandum inuitare (Th. N.); ex parte quoque Jobum, agnita ipsius immensa, a qua adhuc laboraret miseria, de indefesso in pietate studio collocando magis uolebat confirmare Jac. 1, 12. 13. Tandem uero, quum Deus, ipsam Jobi substantiam & cutem Satanae permitteret, pro qua aliam quamcumque cutem & quidquid habet, quisque promere mauult, ac quum extremis profus & exquisitissimis hic illum exerceret cruciatibus (c. 2.), ob enormem plane doloris sensum in duras contra Deum quidem erumpebat loquutiones (c. 3.), eo tamen omnia reducuntur, ut contendant, se non ob nefariam uitae prauitatem a Deo puniri posse (id. Pl. 18, 26.); tum ut dolorem intensissimum exprimat (c. 3.); dein uero ut ad desistendum perduceret Deum mortem ipsi quantocius accelerando, quia diutius uiuendi spe profus exciderat c. 6, 11. 12. 7, 15. 19. c. 14. c. 17, 13. 14. 15.

§. IX.

§. XI.

Amici Jobi prope modum sinceri, tamen non ad eo in uis Dei uersati, non poterant comprehendere, qui Deus usque eo pios adfligeret; hinc uxor etiam c. 2, 9. maritum quasi ridebat, quod pietati suae ita mordicus inhaereret, (se pium crederet) nec potius hac adflictione ad conuertendum moueretur: amici item instabant, ut ad meliorem frugem rediret, simulationem fraudemque suam serio cognosceret, superbiam & uerba eius seuerè taxantes c. 4, 5, 15. At Jobus sigillum filialis adoptionis in animo gerens Rom. 8, 6. se tantum in statu tentationis uersari diuinæ, persuasissimus erat, certissimamque de iustitia sua in Messia, habens conuictionem cap. 10, 7. 14. 15. c. 27, 6. negat & pernegat se improbum, quin, etiam si uel maxime cito & crudelissimo mortis genere sit periturus, spe tamen uitæ æternæ se lactari firmissima c. 6, 10.; Contra amicos admonebat, ne ipsum ad eo usque exagitarent nec captatores essent uerborum, sed mentem ipsius respicerent c. 6, 26.; se nosse, inquit, probe extra Messiam Deo ad millia ne unum se posse referre, si quando cum ipso contendere animum induceret c. 9, 3., nec se ignorare, minus considerata se imprudenter multa esse proloquutum; in quibus tamen humaniter se corripere expetit c. 6, 13. 24., longe enim maiorem suum esse dolorem, quam effudisset c. 6, 2. Optabat igitur cum Deo uerba miscere, quare tam rigide ipsum haberet præter consuetudinem; se peccasse scire, sed quid præter fidem & agnitionem requiratur amplius se esse ignarum; Deum non postulare aliud quidquam c. 7, 20. 21.; tamen omnipotenti Dei uoluntati se esse subiectum egregie agnoscebat.

§. XII.

Tandem Jobus c. 10, 13, 14. ad ipsum Deum animi sui testem prouocat; ad angelum interpretem apud Deum, qui aeternam expiationem inuenisset; ad Deum stilabat oculus ipsius, qui pro ipso coram Deo iure disceptaret c. 16, 19. 20. 21. c. 33, 22. 23. conf. 1 Joh. 2, 2. Ad quae uerba Bildad respondens c. 18, ultima quaeque Jobo praedicit mala, ipsum ad regem terribilissimum profecturum, ad primogenitum mortis, diabolum, qui primus peccando morti factus est obnoxius Ebr. 2, 14. Judae v. 6. (coll. Col. 1, 18.), mortem enim naturalem ipse Jobus certo expectabat & exoptabat (§. 10.). Hae mirifice Jobum tristitia adiciebant criminationes & minae c. 19, 1. seqq. At commate 22. & 23. ex abrupto uotum fundit, ut sermones ipsius ad eo amicis inuisi, quamuis utilissimi & iustissimi, quod ad plucimum, stilo ferreo petrae inciderentur, cum plumbo una infuso, in aeternam memoriam. Falsum enim omnino est, innuit, me peccatorum Deo poenas dare, nam firmiter credo in uindictam meum uiuum; hic mihi iustitiam reddidit, meque ab omni peccatorum reatu uindicauit; hinc etiam uerba mea uindicabit, quibus me iustum praedicaui; En! commódior & propior cum antecedentibus v. 22. 23. & modo sequentibus v. 28. &c. certe demonstrari nequit connexio.

§. XIII.

Nunc ad ipsam textus resolutionem: דַּבָּרִי 1 ratione originis significat clauum, cuius figuram refert, disiuncta connectentem; usus etiam amplissimus illud connectendi causa adhiberi probat; hic loci per cohaerentiam effectus & causae *nam* reddendum. Possset etiam pro 1 narratiuo haberi (ut דָּבַר), ita ut sermones, de iustitia sua, iustissimos

simos uelit repeti. וְכֵן additur distinctionis ergo, quasi diceret: licet uos amici negetis, & forte nesciatis, mihi iustam esse causam; licet uos improbetis & damnetis uerba mea; uellem tamen ea posteris diiudicanda relinqui: *nam ego quidem omnino credo &c.* וְכֵן cognoui, seu cognosco propter continuationem (§. 162. DANZ *interpr. min.*), ita ut cum graecorum indefinito conueniat: notat eam repraesentationem, qua rei oppositum tamquam impossibile sibi quis repraesentat (def.) & quidem h. l. firmam, demonstratiuam & ueram persuasionem; cum qualitate enim hoc uerbum posse intelligi, D. l. c. §. 73.; oportere autem hic ita intellectum, docet oppositio. Jobus enim dudum inculcauerat, se semet ipsum pro pio habere (§. 11.) sed de ueritate quaerebatur. Vult itaque: fides & pietas mea non uestro, amici, stat iudicio, sed diuino quidem & tum meo: praecipitati lapsus, in fidelibus excusandi 1 Jo. 2, 2. non arguebant contrarium. Cognosco omnino &c. uti debeo, sufficienti notitia, ad sensu & fiducia, etiam effectiue, ut inde motiua grati animi amorisque reciproci petam v. 1 Joh. 4, 10. 19. Jes. 1, 3. Joh. 17, 3. (§. 6.); idem hic agit Jobus, ut ostendat, se non cum improbis eodem habendum numero. Accentus distinctius minor, tiphcha antea, indicat, sequens nomen tamquam casum huius uerbo cohaerere v. §. 15.

§. XIII.

וְכֵן וִינְדִּיעֵנִי me s. uindictorem meum. Non est nominatiuus sed accusatiuus uti quidem uerbum וְכֵן saepius cum substantiuo suo construitur, deficit enim interdum accusatiui nota Pl. 42, 3. 2 Reg. 19, 4. 16. Ec. 37, 4. 17. Est a. r. וְכֵן quod separata similitudine significat, sibi quid *uindicare, tribuere*, sui iuris facere, siue sit bonum
Leuit.

Leuit. 25, 25. 26. 48. 49. siue malum Job. 3, 5. Num. 35, 12. 19. 21. Jos. 20, 3. idque posterius uel *ulciscendo* uel *ferendo* ut mox dicemus. De *bona causa* Jobi & bonis sermonibus, quibus eam defenderat, quos tamen amici infestabant, hic debet intelligi, ita ut eorum uindicias uindici suo deferat; item de ipsius substantia quae ne semper maneat in instanti prope, certaue ipsi morte, caueret uindex ipsum excitaturus Ps. 34, 21.; quin de omni quidquid in Jobo boni supererat (§. 6.). De *malis* uero Jobi haec pro scopo quam maxime capienda (ex conseqq.) *ulciscendis* quidem hostibus ipsum illudentibus, deserentibus & mirum in modum cruciantibus, spiritualibus quidem cum primis uti rege illo terribilissimo & primogenito mortis quem abhorrebat (c. 18.); *ferendis* tollendisque etiam malis; temporalibus: dolore, & morbo per celerem beatamque mortem, non ipsa morte naturali auertenda (§. 10.); tum spiritualibus, peccatorum poena & aeterna damnatione auerruncanda (§. 6.). Persona uero huius uindictis, ad quem Jobus collineat, nulla creaturarum esse potest, ea enim ipsi non fuisset notissima nec ualisset ipsum uindicare, quia priuata partim liberat, partim omnia ad Dei iustitiam, sanctitatem & omnipotentiam conferenda. Ergo denotat ipsum Deum coll. c. 16, 19. 20. 33, 22. sigillatim Messiam, filium Dei, Iesum Christum, distinguitur enim in Il. ec. a Deo iudice (v. 1. Jo. 2, 1. 2.) licet diuinitas sit tribus personis communis, & hac ratione etiam uindicationis opus, quod inde ualorem repetit. Ille ipse, Messias etiam solus est, qui reuera mala Jobi sibi uindicauit & arrogauit, in expectato quidem, ulciscendo primum & redarguendo hostes amicos &c. profitendo publice, Jobum seruum suum curatius quam ipsos esse loquutum (c. 42, 7. 8.) per mali conscientiam, & ni mentem
in

in rectius mutauerint, per poenas, tandemque in extremo iudicio (Rom. 2.); tamen potissimum de diabolo hoc ualet: tum uero etiam ferendo; uti omnium piorum ita Jobi mala & calamitates sibi arrogando Act. 9, 4., maxime confectaria peccati sponte suscipiendo, satisfactione infinita & plus quam sufficiente expiandis singulis singulorum hominum delictis Jof. 53. Joh. 1, 29.; per continuam intercessionem coram patre iudice 1 Jo. 2. tollendo. Effecit id etiam Jobum praeter spem & opinionem pristinae sanitati & secundae fortunae restituendo. Addit Jobus suffixum (*) *meum*, maxime, praeter obiectum, fiduciam declarans Gal. 2, 20. Jo. 20. potest etiam ad cognationem carnis referri (v. c. 16, 19, 20. Gen. 3, 16. Ebr. 2, 16.)

§. XV.

Suffecissent quidem haec, sed notantius adiiicit praeclearum uindictis sui cognomen: ויִּוּיִם *uiuum*. cohaeret cum Substantiuo suo in accusandi casu. Etenim nominatiuus esse non potest inclusa significatione uerbi *est*, ita: *uiuus est redemptor* meus, cum per §. 13. in fine, tum quia sic substantiuo anteponendum (v. D. l. c. §. 3. II. & Num. 14, 21.). Nec est 3. praet. K. a. r. ויִּוּיִם forma enim uerbi est inusitata, exceptis quibusdam coniugatis, uti est nostrum adiectiuum indice dageseh *fori* in incremento. Scribitur ordinarie cum (-), ad differentiam coniugatorum ויִּוּיִם, ad formam ויִּוּיִם; sed hic est (⊖) ob cessandi & adfectus causa productum tonum. *Viuum* esse ex usu uulgari & biblico dicitur aliquid eo intuitu, quo ad actiones suas peragendas aptum est (exp.) aut quatenus Spiritus aut quatenus corpus, aut corpus humanum &c. Sic uindex Jobi, *qua ualis*, iam tum uiuebat, & significat Jobus, ipsum officium suum uindictorium ex-

B

ercere

ercere iam tum, respectu habito ad sacrificium eius aliquando certo offerendum &, inde a lapsu primo, fidelibus imputatum; partim quia causam Jobi iam tum agebat coram Deo iudice, partim etiam uirtute Spiritus S. conscientiam Jobi a uanis accusationibus culpaque omni uindicabat & infontem declarabat. Occurrebant forte Jobo peccata incuriae & praecipitantiae, ob quae certe dirissimis malis, in se spectatus, erat dignissimus; hinc his uerbis se erigit. Uuebat etiam uindex ille ceu *Deus*, ratione auctoritatis, quia solus uitae & necis auctor, nihil enim sine uoluntate eius existit; ratione itidem eminentis illius uitae & independentis, ipsi propriae, qua sine initio & sine in summa beatitate fruitur, (conf. Theol.). Hinc iste prodit sensus: Ego certo, ut decet, cognosco uiuum meum uindicem.

§. XVI.

ואחרון *qui postremus*, γ ad diuersum a loquente subiectum se referens ita est latine conuertendum uti Gen. 3, 6. Sua natura est adiectiuum אחרון; Si tamen aduerbium transferas: *ultimo* subaudito ב in neutro (v. D. l. c. §. 2. & 91. II.) suppleto מקורו (§. 172. l. c.) perinde erit. Potest hoc uocabulum referri ad hostes pugnantes, dicendo quasi: Vos, amici, semper ultimi estis disputando, alii etiam multi mihi insultant hostes; tandem tamen uindicti meo erit concedendum; is tandem superatis omnibus hostibus postremus erit. Non facile ad tempus aliquod ultimum seu posterum haec uox pertrahitur. v. §. 17. — על ad formam דבר ה radicali in fine pereunte ad differentiam uerbi; pro (•) priori h. l. (-) est, ne tono ob mackeph ablato 4. adsint morae, uti ob eandem rationem in statu constructione fit. Significat partem rei superiorem & prima notatione

ne

ne *super*, in, hinc etiam per translationem *prae* Dan. 6, 4. *contra* 2 Sam. 17, 2. 11.; prima tamen praefenda est. עפר *pulvis* Gen. 13, 16. terra comminuta non cohaerens adeo: saepe etiam pro terra continere, lutea, quae tamen facile in pulverem potest mutari & u. u. Job. 4, 19. hinc sumitur improprie pro sepulcro & morte Job. 17, 16. de re humili, uilisque sortis, de homine in pulverem deiecto Gen. 18, 27. Pl. 22, 30. uti etiam Gen. 3, 19. de diabolo, ueruto serpente dicitur, a naturali serpente conculcato similitudine desumpta. conf. Rom. 16, 20. Mich. 7, 17. Proprius praeualet significatus (§. 4.) & hic etiam retinetur.

§. XVII.

□ יקר antecedens uox *postremus*, in futuri significatu definit. indicat hoc uerbum in Kal, primum quidem, *suurrectionem*, *erectionem sui ipsius* numquam transitiuam, ex Hiphil; licet uiceuersa nonnumquam Hiphil quorundam uerborum intransitiue & reciproce, quasi foret ex Kal, possit exponi, deficiente obiecto diuerso. Non obstat Pl. 14, 7. quasi שׁוּב reducere significet; quum ita reddendum: in conuertendo, gratiose redeundo Deum AD (ל. suppleto) captiuitatem populi sui (captum populum (D. §. 26. l.c.) uel suppleto □ יקר CVM in hac constructione usitato v. Jer. 31, 23. Zeph. 3, 20. Pl. 126, 1. quae quidem loquutio genio Arabum & Germanorum idem ualet ac reducere e. g. redire cum equo. Hoc uerbum □ יקר cum ער constructum proprie significat, *stare in uel super*, & illud retinetur hic loci (§. 4.) ut haec enascatur sententia: qui *postremus in puluere, arena, certatoria scilicet, & campo stabit*, uictis omnibus hostibus, per contextum (§. 12. 6.). Conuenit, si עפר de hostibus uilissimae sortis, (comparatis ad Jobi uindicem)

dicem) & in puluerem abiiciendis, prosternendis (§. 16.) intelligas, super quos uindex staret Pl. 110, 1. quorum capita pedibus contereret Genes. 3, 16. De resurrectione Christi tantum, pro latissimo hoc scopo, non potest explicari, ita ut עַר עַר sit pro מַעַר; obscurius & per saltum dictum foret, non iniecta prius mortis eius mentione, nec addita ulteriore declaratione, praesertim quum per resurrectionem Messias non uindicauit reapse Jobum, quod tamen innuit, sed tantummodo demonstrauit id se fecisse; dein non quadrat satis ad mox sequentia; quin primus Christus resurrexit, non ultimus Col. 1, 18. Nec de solo extremo iudicio id licet intelligere, nimis angustum enim in hac connexionione foret; tum uero Christus super nube non super puluere stabit. 1. Th. 4, 17. Pariratione reliquae impropriae interpretationes concidunt e. g. si עַר pro morte sumatur & עַר עַר pro pugnare contra (ex §. 16.) & quidem praegnanter cum bono effectu, ut fere Jos. 7, 12, 13; item si praeesse significet uti Dan. 6, 4. (coll. Ruth. 2, 5.) scilicet morti seu sepulchris & corporibus in puluere redactis, eorumque curam gerere; nimis sic angustis limitibus in amplissimo contextu sermo hic circumscriberetur, dein ultimus significatus non nisi de obiecto personali inuenitur.

§. XVIII.

עַר עַר est nomen *verbum* significans (2 Sam. 2, 23. cum praefixo) usurpatur etiam in plurali, praepositionis naturam hic induens; tunc accentus est in ultima licet 3. tantum in scriptione morae adsint & in penultima tantum 2., hinc alternatio admittenda penultimae quidem pro (-) ob litteras difficiliore gutturales & uarium significatum, posterioris uero pro (r) in statu constructo uti pro עַר עַר dicitur:

dicitur אָרַח in eodem litterarum situ; non enim est, cur
 Dagesch Piel suppleas, nec reliqua coniugata, e.g. אָרַח
alius, (†) impurum habent; connectitur accentu seruo cum
 sequente uoce, hinc non significat postea pro אָרַח וְזָן. Pro-
 pter inconuenientiam sequentis nominis עֵר, commode
 hic inferes infinitiuuum uerbi sequentis אָרַח ita: *post de-*
structionem (§. 172. D. l. c.) אָרַח, propter subsequens aliud,
quum vel *quamuis* uertas. עֵר *cutem* ordinarie significat
 numquam est pro עֵר *euigilare*, ut quidam hic uolunt.
 Est a. r. עֵר nudum esse, cutem ostendere, ad formam
 קָוַדַּשׁ, ה radicali abiecto ut dicitur לֵבִי אָרַח לֵבִי.
 אָרַח Alii ex אָרַח circumdedit in Niphal, ad formam
 אָרַח inflexo, deducunt ita conuertentes: & *post cutem meam*
(omnemque substantiam) destructam, mihi circumdabitur
quodlibet horum (cutis, caro & ossa) (ex §. 2. & 81. n. 2. D.
 l. c.); Sed oppositio cutis non quadrat, immo אָרַח nusquam
 in Niphal occurrit. Hinc potius, ex אָרַח *destringere* instar
 frondis ab ramis Jes. 10, 34. 17, 6. formandum, aut ex Ni-
 phal, aut ex Piel deficiente subiecto (ut Dan. 4, 22. &c.)
 pro re nata supplendo & sensus est: *quamuis (quum) post*
destructionem cutem meam, destringant amici c. 19, 22., mor-
 bus ardens c. 7, 5. uermes &c. אָרַח *hoc residuum carnis*
 & ossium, digito ea monstrante. Videri quidem poterat
 אָרַח ad עֵר pertinere & sic sequentem uocem וְיַבְשׁוּרֵי
 opponi cuti hoc sensu: *Et postquam cutem mihi hanc de-*
strinxerunt tamen in carne mea residua DEVM uidebo usque,
 i. e. propitium in conscientia mea intelligam; Sic etiam
 Gen. 18, 12. Job. 42, 7. post אָרַח supplendum אָרַח: Sed
 עֵר generis masculini est Job. 7, 5. adeoque non nisi aegre,
 per contemptum, femineum adscisceret (D. §. 6, 2.) adie-

ctium aut pronomen secundum Lutheri translationem, uide tamen femininum pluralem Leu. 16, 27. Exod. 26, 14. Manet igitur sensus: *quamuis post destructionem cutis meae destruantur hoc carnis succellive ab ossibus, ita ut morti succumbam.*

§. XVIII.

וּמִבְשָׂרִי *tamen ex carne mea*; loquitur de carne restituta per resurrectionem, quam per mortem uermesque perdidit ex antecessis; non igitur ad cognitionem Messiae respicit, ut quidam uolunt. אֶחָדִי *uidebo mente potissimum*, tamen oculis corporeis non exclusis (per Π); realiter, ita ut ex effectu concludam (§. 73. D. l. c.) אֱלֹהִים Patrem iudicem cum primis indicat, sine suffixo (י), quem sibi propitium cognosceret ex aeternis DEI beneficiis, per boni conscientiam uti Jof. 38, 11. Pf. 17, ult. ubi David: *in iustitia*, inquit, *uidebo faciem gratiosam tuam; specie tua & sereno conspectu sariabor in euigilando*, conf. Eph. 5, 14.; huius uisionis beatum effectum in altera uita quo DEI gloriam clare contemplabimur 1 Joh. 3, 2. coll. 1 Cor. 13, 12. nequaquam hic remouemus, quod tamen non facile de ipsa Dei Substantia intelligendum Exod. 33, 20. Messiam etiam improbi uidebunt Matth. 25, hinc eum Jobus his non denotare uoluit, se consolans לִי *mibi* sc. propitium, *pro me* (D. §. 151. II.) עֵינַי *oculos corporeos* addit, qui tanta beneficia diuina intueantur 1 Cor. 2, 9. 10. c. 13, 12. וְלֹא זָר *& non peregrinus a DEO* Eph. 4, 18. uti hostes mei qua tales; uel etiam *non alius* loco mei, adaucta confidentia.

§. XX.

כֻּלּוֹ *consumti sunt*, hic non per aliam uocem de desiderio

fiderio intelligendum determinatur uti Pl 84, 3. sed potius de morbo sumendum, quo partes uel maxime sensatae corporis ipsius inficiebantur; uti c. 16, 13. *renes*, ait, *mibi sunt discissi*. Supple ante hanc uocem אשר *quamquam*. כלייתי *renes mei* a singulari כלי *uas* quia sunt uasa urinae fecernentia ad differentiam כליי *uasa*; nisi ad uocem aethiopicam כליי *duo* malles recurrere unde כליי *2. diuersae species* Leu. 19, 19. Deut. 22, 9. בחיקי *in sinu meo* a. r. חוקי quod uti חקק & חקרה notat *incidere*; a figura sinus sic dicitur, ad formam בירי; additur hoc uocabulum ad intimum dolorem ex morbo corporis ortum exprimendum. Per accentus haec tamquam pars posterior incisi 27., priori connectuntur; hinc non cohererent sequenti commati 28.; secus ab his uerbis: consumuntur &c. nouum illud comma 28. fuisset inchoandum. Cape igitur argumentum: *Consumantur licet renes mei in sinu meo tamen DEVM mihi propitium sentiam*, nullaque crux me separabit ab amore DEI quo flagrat in me Rom. 8, 39. *Et oculi mei DEVM pro me facientem intuebuntur*; respondet hoc ipse ad c. 18, 13. &c. confirmatque v. 26.

§. XXI.

כי non cohaeret cum antecedentibus (§. 20.) hinc reddendum, *arramen* (§. 141. D.) *omnino*: *Nunc tamen dicetis*, cogitabitis amici, ad hanc meam repetitam iustificationem. כתיב *quam, quantum* (v. D. §. 47. II. 3.) habet (-), propter sequenti uoci, cum qua copulatur per mackephi, inditum dagefeh forte ob adfectum, ne 4. tono ablato adfint morae quod Jud. 7, 2. &c. etiam fit lineola mackephi in scriptione omiffa. *Quantum persequemur ipsum denuo uerbis hac de re.* ושרש *tamen radix uerbi, causae, inuenitur*

uenitur in me; cape improprie h. l. de fundamento & origine sermonis Jobi, unde propullulauit, fide & iustitia; illa, inquit, re uera in me reperitur, ad quam modo me recepi. Non commode hanc uocem intelliges de occasione, quam amici, Jobo reclamandi, intuenirent in eo, ita quasi: & *caussa sermonis uestri in me* erit; nam de amicis nimis infinite dictum foret, nec pergit, uti coeperat: dicetis &c. reperieris. Prosequitur v. 29.: *Sed timete uobis a gladio* (c. 1.) & quacumque poena DEI; *nam aestus & ira*, qua etiam uos in me exardescitis, adeo ut uos, omnes amici, parti fauere ubique indicetis & oculi filiorum uestrorum conficiantur (ira) c. 17, 5.; *ira*, inquam, *est aliquod peccatorum* (D. §. 161, 2. partitue) *gladii* s. gladii poenas luentium, quoniam ira hominis gladium solet laceffere. Cauete ne gladio puniamini. *Propterea, eo sine & respectu, ut cognoscatis tandem quod sit iudicium uestrae irae adseruatum a DEO.* ¶ est decurratum ex **וַיִּנ** hinc per Dagesch forte praefigitur & illius significatum obtinet.

T A N T V M.

Te 2608

ULB Halle
003 904 288

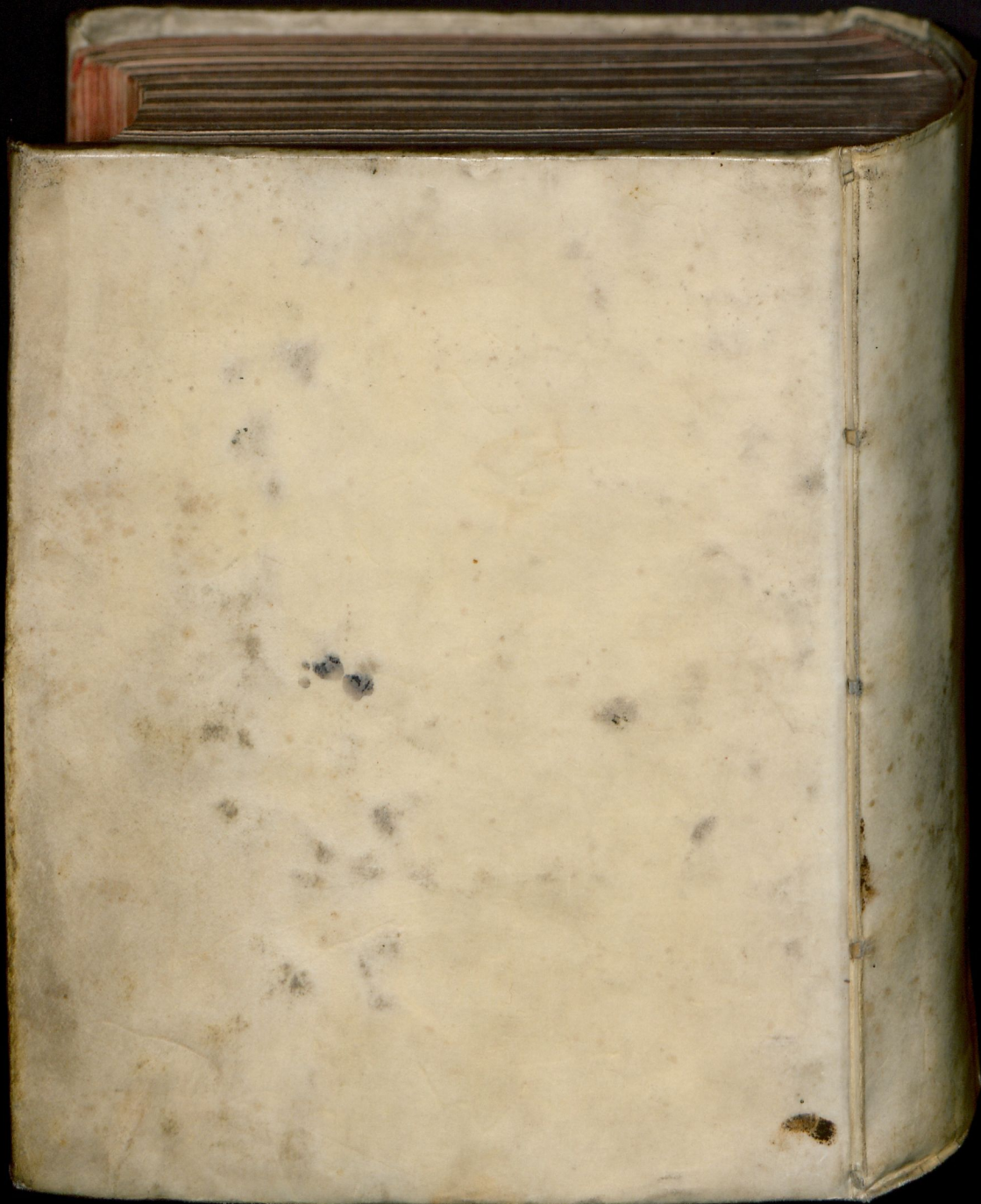
3

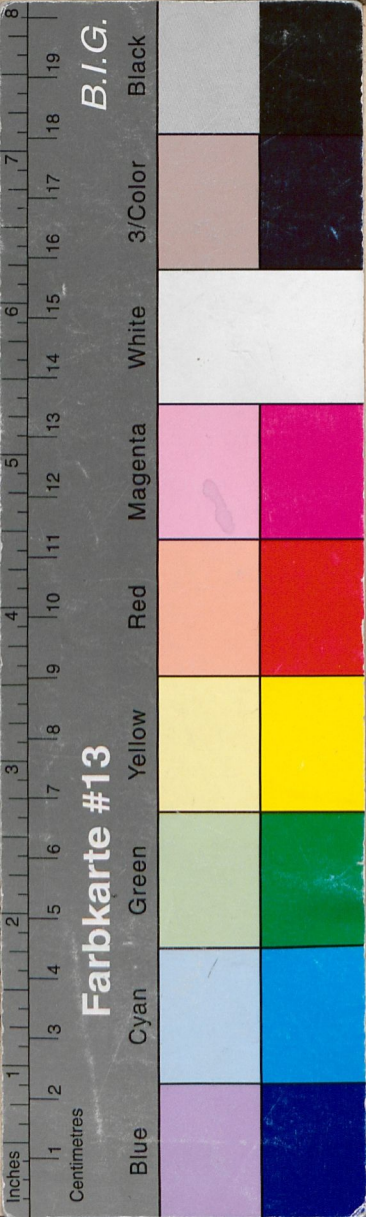
fr

Retw ✓

DISSERTATIO INAUGVRALIS
EXEGETICA
QVA
SENSVS
VERBORVM IOBI

CAP. XVIII A COMM. XXV. VSQ. AD FIN.

ERVITVR
PRAESIDE

*VIRO SVMME REVERENDO EXCELLENTISSIMO
AMPLISSIMO*

D. IOH. HENRICO MICHAELIS

**S. THEOL. ITEM GRAECAE ET ORR. LL. P. P. O.
ALVMNORVM REGIORVM EPHORO ET SE-
MINARII THEOLOGICI DIRECTORE**

PRO GRADV MAGISTRI *l.*
RITE OBTINENDO

DIE XXVII AVGVSTI MDCCCXXXV

EAM DEFENDET
AVCTOR

IOHANNES LVDOVICVS WILL
CVSTRINO NEOMARCHICVS

HALAE MAGDEBVRGICAE,
TYPIS IOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.